

Ο ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ

Ναταλίας Π. Μελά
Βιογραφία. Β' έκδοση. Αθήνα 1963

Ο Παύλος Μελάς σκοτώθηκε το 1904, πολεμώντας για τη σκλαβωμένη τότε Μακεδονία. Στο παρακάτω κείμενο, η γυναίκα του, η Ναταλία Μελά, αφηγείται τις τελευταίες ώρες του ήρωα.

Το μεσημέρι κράτησε το Ντίνα στο τραπέζι και άλλους προεστούς του χωριού και τους παράγγειλε το βράδυ να έρθουν και άλλοι να τους μιλήσει. Ήταν ακόμη μαζί του ο Ντίνας, όταν ήρθε η σπιτονοικοκυρά και είπε ότι μια γριά είδε στο δρόμο να έρχεται στρατός από το Κονομπλάτι. «Ε» είπε ο Παύλος «θα έλθει, θα περάσει» και ειδοποίησε στα καταλύματα να είναι έτοιμοι, αλλά να μην κουνηθεί κανείς. Ο στρατός πέρασε κάτω από τα καταλύματα και τράβηξε για τον απάνω μαχαλά. Από τα παράθυρα τον έβλεπαν. Μετά κάμποση ώρα ήρθαν γυναίκες και είπαν ότι ο στρατός έρχεται προς τα κάτω και ο Καραλίβανος έστειλε να ρωτήσει τι να κάμουν· να πυροβολήσουν; Ο Παύλος απάντησε να μην πυροβολήσει κανείς, χωρίς να τους διατάξει, και όλοι να μείνουν στις θέσεις τους. Ο στρατός όμως, που τον είχε ειδοποιήσει ο Μήτρος Βλάχος με μια γυναίκα, πως τάχα ήταν κρυμμένος αυτός ο ίδιος και η συμμορία του μες στο χωριό, πλησίασε το σπίτι όπου ήταν ο Παύλος με τα τέσσερα παιδιά του και άρχισε να χτυπά με τους κοπάνους των όπλων το απέναντι σπίτι, όπου ήταν κρυμμένοι άλλοι επτά. Αν και δεν έλαβαν απάντηση καμία, εξακολούθησαν δυνατότερα να χτυπούν οι Τούρκοι και να φωνάζουν: «Θα κάμουμε το σπίτι!».

Ο Παύλος με τον Ντίνα είχαν πιάσει τα παράθυρα. Κοντά στο Παύλο ήταν ο Στρατινάκης. Ο Πύρζας έβλεπε κρυμμένος πίσω από την πόρτα, ο Πέτρος ήταν πιο μέσα. Σε λίγο άρχισαν οι στρατιώτες να χτυπούν την κάτω θύρα κι αυτού του σπιτιού για να μπουν μέσα να προφυλαχτούν, γιατί είχαν πεισθεί ότι στο αντικρινό ήταν άνθρωποι ύποπτοι. Τότε σήκωσε ο Παύλος το τουφέκι του και πυροβόλησε. Άρχισε και ο Ντίνας στο πλάγι του· άρχισαν και από το απέναντι σπίτι να πυροβολούν. Οι Τούρκοι σκόρπισαν κι έπιασαν θέσεις.

Πυροβολούσαν κι αυτοί μα σε λίγο έπαυσαν το πυρ. Τότε είπε ο Στρατινάκης: «Δε κατεβαίνουμε κάτω, γιατί επάνω δεν είμαστε ασφαλείς και θα μας κάψουν σαν τα ποντίκια». Και κατέβηκαν από την ξύλινη ανεμόσκαλα σ' ένα μικρό στάβλο από κάτω. Ο Παύλος με τον Πέτρο ήταν στην πόρτα κοντά κι έβλεπαν έξω, που πλησίαζε ένας Τούρκος στρατιώτης για να μπει και πυροβόλησαν.

Άρχισε να νυχτώνει. Σε λίγο βγήκε ο Στρατινάκης στην αυλή για να ιδεί το σκοτωμένο· προχώρησαν στο περίβολο του σπιτιού και ο Παύλος με τον Ντίνα και τον Πέτρο. Ο Στρατινάκης κοίταζε να πάρει τ' όπλο του Τούρκου. Ακούσθηκε τότε

ένας πυροβολισμός μονάχα. Και γύρισε ο Παύλος πίσω, λέγοντας: «Στη μέση με πήρε, παιδιά».

Μπήκε μέσα, κάθισε και φώναξε τον Πύρζα: «Νίκο πού είσαι;» Έβγαλε το σταυρό του απ' το λαιμό και είπε: «Το σταυρό να τον δώσεις στην γυναίκα μου και το τουφέκι, όπως σου είπα, του Μίκη και να τους πεις ότι το καθήκον μου έκαμα». Έβγαλε το πορτοφόλι με τις φωτογραφίες των παιδιών του και ξεζώθηκε. Τότε φάνηκαν αίματα και έπεσαν λίρες καταγής, γιατί είχε τρυπήσει το κεμέρι του η σφαίρα. Άρχισε να πονεί ο Παύλος κι έλεγε: «Σκοτώστε με, παιδιά πώς θα μ' αφήσετε στους Τούρκους;»

Όσο περνούσε η ώρα και πονούσε δυνατότερα, βογκούσε «πονώ». Ύστερα είπε με δυνατή φωνή: «Νίκο, εσύ πώς θα με αφήσεις;» Ο Πύρζας γονάτισε, τον φίλησε και του είπε: «Κοντά σου είμαι, καπετάνιε· δε σε αφήνουμε». Και τα χείλη του Παύλου ήταν ψυχρά. «Πονώ» έλεγε ο Παύλος και ονόμαζε τα παιδιά του. Και πάλι έλεγε: «Σκοτώστε με». Δεν μπορούσε πια να κουνηθεί από τη θέση του. Και τα παιδιά του δεν τα ονόμαζε πια. «Πονώ» είπε σιγά και ξεψύχησε.

